

COLUMN - RIK TORFS

EEN HARDE TIJD

06 OKTOBER 2014 | Rik Torfs

BELGA

Oude Amersfoortseweg, Hilversum. In de foyer van het IKON-omroepgebouw staat Theo de Wit. ‘Dat moet twintig jaar geleden zijn’, zegt hij. Maar het zijn er zesentwintig, 1987-1988, toen ik aan de Katholieke Theologische Universiteit in Utrecht doceerde.

Zesentwintig jaar geleden, het was een andere tijd. Een tijd van lege snelwegen. De KTU had het aan de stok met de Nederlandse bisschoppen, omdat zes of zeven docenten gehuwde priesters waren. Die mochten enkel college geven aan gewone studenten, niet aan priesterkandidaten. Dat leidde tot ongelooflijke heisa en verbittering. Ja, daar ging het toen over. En nu zijn er de onthoofdingen door Islamic State.

Of de euthanasievraag van Frank Van Den Bleeken, de seksuele delinquent die dertig jaar geleden werd geïnterneerd en daarna zonder afdoende psychiatrische hulp wegwijnde in de vergeetputten van de samenleving. Daarover gaat het dadelijk voor de camera, met Theo.

Over euthanasie dus. Of eigenlijk niet. Toch niet zoals euthanasie aanvankelijk was bedoeld: verbonden met het natuurlijke levenseinde. Iedereen dacht aan ongeneeslijk zieke mensen die uitbehandeld waren en pijn leden. Het leven verkorten verschilde nauwelijks van het niet nodeloos verlengen ervan. Dat is nu helemaal anders. Euthanasie gaat steeds meer over een bewuste keuze voor de dood, als leven lijden wordt, in heel brede zin. Ze is steeds meer een keuzemogelijkheid volgend uit het vrijwel absolute recht op zelfbeschikking, net zoals zelfdoding of de wil om gewoon verder te leven dat zijn. Je kunt heel ver van een natuurlijke dood staan op het moment dat je voor euthanasie kiest wegens ondraaglijk psychisch lijden.

Het absolute recht op zelfbeschikking vertrekt van het perfect geïnformeerde, lucide individu, dat nuchter en helemaal alleen in staat is de balans van zijn leven op te maken. In onze samenleving is de kunst van het kiezen de opperste deugd. Trouwens niet enkel wanneer het over leven en dood gaat. Hoe vaak hoor je managers niet zeggen, met in hun stem een gedecideerdheid waarvan ze zelf opgewonden raken: 'We moeten keuzes maken.' Sommige mensen zijn daar minder goed in? Pech voor hen.

Maar de zaak-Van Den Bleeken laat zien dat er meer aan de hand is. Mensen kiezen niet zomaar, in het luchtledige. De omgeving, het maatschappelijk klimaat kleuren de keuzes die ze maken. Frank Van Den Bleeken zou, als hij de door hem gevraagde medische verzorging had gekregen, voor het leven hebben geopteerd. Enkel omdat de samenleving ervoor kiest hem dure zorg te onthouden, wil hij sterven. Precies hier belanden we op een hellend vlak. De combinatie van het absolute zelfbeschikkingsrecht en de verwaarlozing van geïnterneerden leidt tot een indirect doodvonnis. De rechter veroordeelt de dader niet tot de dood. De wijze waarop de samenleving hem behandelt, maakt dat hij er zelf voor kiest. Vrij. In koelen bloede. Gebruik makend van zijn recht op zelfbeschikking.

Dat laatste vervult plotseling een rol in een ranzig discours. Dat bleek uit reacties op de ingewilligde euthanasievraag van Frank Van Den Bleeken. Sommige mensen, een minderheid, vonden dat de seksuele delinquent moest blijven leven, om zich levenslang achter slot en grendel over zijn misdaden te bezinnen. Talrijker waren zij die zijn nakende dood toejuichten: van die kerel zijn we mooi verlost. Als verkrachter en moordenaar verdient hij het om te sterven. Oog om oog, tand om tand. Bovendien vallen dan eindelijk de dure interneringskosten weg. Een argumentatie die voorstanders van de doodstraf wel vaker hanteren. Of hoe het zelfbeschikkingsrecht plotseling in het drijfzand van een rechts-populistisch discours wegzinkt.

Tijdens het debat haalde Theo de Wit twee zinnnetjes aan van de in Nederland heel beroemde maar mij volkomen onbekende Joost Eerdmans, wethouder voor Leefbaar Rotterdam: 'Het niet-criminele deel van onze samenleving snakt naar een betere strafrechtelijke bescherming. Want wie barmhartig is voor de wolven, doet onrecht aan de schapen.' Een welluidend citaat, zo mooi dat het klinkt alsof het enkel waarheid herbergt. Maar het is onnoemelijk wreed. Mensen vallen samen met hun daden. Er zijn wolven, en er zijn schapen. Voor wolven is er geen genade, geen vergiffenis, geen barmhartigheid. Weg met hen. Zij zoeken het zelf maar uit.

Hoe zal onze tijd later worden herinnerd? Als een harde tijd, vrees ik, waarin iedereen die geen keuze heeft, volledig vrij is om te kiezen.

Rik Torfs

Euthanasie gaat steeds meer over een bewuste keuze voor de dood, als leven lijden wordt, in heel brede zin

(/plus/ochtend)

Lees de volledige krant >

(/plus/ochtend)

NIET TE MISSEN

([HTTP://WWW.STANDAARD.BE/PLUS/TAG/NIET-TE-MISSEN](http://www.standaard.be/plus/tag/niet-te-missen))

Reclame voor de skip-generatie

Sluikreclame die zo in een videoclip is verwerkt dat je denkt dat het erbij hoort, ook al is die cli...

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20141005_01304144)

Waar is de opwarming heen?

De oceaan is een buffer die netjes de extra warmte van het broeikaseffect opvangt. Toch? De berekeni...

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20141005_01304145)

‘Botox maakt iedereen eender’

Claudia Cardinale had 16 jaar lang een contract dat haar verbood haar haar te knippen, dikker te wor...

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20141005_01304199)

Goor is het nieuwe gewoon

The walking dead, *American horror story*, *Penny dreadful* en *Hemlock Grove*: sinds enkele jaren verover...

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20141005_01304343)

Volledig overzicht (<http://www.standaard.be/plus/tag/niet-te-missen>)

Meer?

Lees de volledige krant digitaal. (<http://www.standaard.be/plus/ochtend>)

